

Filmas „Drugelio širdis“ (rež. Inesa Kurklietytė) Kaip kalbėti su vaikais apie draugystę ir patyčias

Filmas rekomenduojamas
1–5 klasių moksleiviams

Aptariamoms temoms:

- ✓ patyčios, jų keliami jausmai bei galimi reagavimo būdai
- ✓ draugystė, kaip ji kuriama ir išlaikoma

PRIEŠ UŽSIĖMIMĄ VERTA APGALVOTI:

Filmo aptarimą ir diskusiją organizuokite atsižvelgdami į klasės dydį bei turimą laiką. Svarbu kiekvienam klasiės vaikui suteikti galimybę pasidalyti mintimis ir jausmais, tam gali padėti užduotys ar klausimai nedidelėse grupelėse. Tačiau ne mažiau svarbu esmines žinutes, susijusias su aptariamomis temomis, įvardyti visai vaikų klasei. Naudokitės žemiau pateiktomis filmo aptarimo gairėmis jums priimtiniu būdu – neprivaloma su vaikais aptarti visų klausimų ar atlikti visų užduočių. Pasirinkite tas užduotis ar klausimus, kurie aktualūs klasei.

UŽSIĖMIMAS PO FILMO PERŽIŪROS

Prieš pradėdant filmo aptarimą kartu su vaikais prisiminkite pagrindinių personažų vardus. Galite juos užrašyti ant lentos.

Pagrindiniai filmo personažai, apie kurių patyrimus bei elgesį galima kalbėti aptariant filmą:

Juozapas – berniukas su širdimi išorėje

Rugilė – naujokė mergaitė, Juozapo draugė

Benas – berniukų grupės „bosas“, žeminančio elgesio iniciatorius

Ignas, Rokas, Titas – Beno draugai

BENDRAS ĮSPŪDŽIŲ IR JAUSMŲ PO FILMO APTARIMAS

Rekomenduojame įspūdžius po filmo aptarti kartu su visa vaikų klase. Paprašykite vaikų išsakyti savo mintis:

- Kokios mintys, įspūdžiai ar jausmai kilo žiūrint filmą?
- Kas įsiminė ar pasirodė svarbu?
- Kaip jūs paaiškintumėte, kodėl filmas vadinasi būtent taip – „Drugelio širdis“?

ĮVADINĖ UŽDUOTIS

„Panašumai ir skirtumai“. Išdalykite po tuščią lapą kiekvienam mokiniui. Suskirstykite poromis. Paprašykite aptarti ir surasti tarpusavyje po 3 abiejų panašumus ir 3 skirtumus bei juos užrašyti. Galima paprašyti ir nupiešti abu vaikus tame pačiame lape. Lapus su vaikų vardais pakabinkite klasėje. Apibendrinami aptarkite mintį, kad visi esame skirtingi ir panašūs tuo pat metu.

arba

„Vienos minutės žaidimas“

Paprašykite vaikų atsistoti, užsimerkti ir labai tyliai susikaupus išbūti 1 minutę. Kai vaikas jaučia, kad jau praėjo viena minutė, tyliai atsisėda. Kai atsisėda visi vaikai, galima pasakyti, koks buvo laiko skirtumas tarp pirmųjų ir paskutinių atsisėdusiųjų. Apibendrinami aptarkite mintį, kad visi esame skirtingi ir ypatingai, savitai jaučiame netgi vieną minutę.

DISKUSIJA

Šią dalį galima daryti mažose vaikų grupelėse, kiekvienai duodant po atskirą klausimų grupę. Taip vaikai visi aktyviau įsitrauks į aptarimą ir tikėtina daugiau klausimų bus aptarta vieno užsiėmimo metu.

Prisiminę filmą paprašykite vaikų gerai įsijausti į kiekvieną iš pagrindinių filmo veikėjų, pasistengti pagalvoti, kaip šie jaustųsi ir galvotų. Aptarkite šiuos klausimus:

Apie patyčias

Iš Beno pozicijos

- ✓ Filmo pradžioje Rugilė klausia Beno, kodėl jis yra „bosas“, kodėl vadovauja berniukų grupei. Kaip Benas atsako į šį klausimą? (Beno atsakymas filme: *mano tėvas turi garažą, mano brolis turi BMX dviratį*). Ką Benas daro, kad būtų svarbus kitiems berniukams ir jaustųsi „bosu“? Ar „bosas“ = autoritetas? Kaip manote, ką reikia būti „galingu“, „turinčiu jėgos“?

- ✓ Kaip jūs atsakytumėte, kodėl Benas šaiposi iš Juozapo, pravardžiuoja jį, veja lauk nuo tiltelio ir gainioja po miestelio gatves? Ką Benas „gauna“ iš tokio savo elgesio?
- ✓ Juozapo mama sako, kad tie, kurie netinkamai elgiasi su kitais, yra patys nukentėję ar patyrę kažką nemalonaus. Ar pritariate šiai minčiai? Kodėl taip arba kodėl ne? Gal galite iliustruoti akimirkomis iš filmo.

Iš Juozapo pozicijos

- ✓ Kodėl Juozapas nejaukiai jaučiasi prie kitų vaikų ir nepasitiki savimi? Pavyzdžiui, net ir susidraugavęs su Rugile jis nerimauja, kad ši nebeborės su juo draugauti.
- ✓ Kaip jaučiasi Juozapas, pradėjęs lankyti mokyklą ir vėl, jau mokykloje, susidūręs su Beno ir jo draugų žeminančiu elgesiu?
- ✓ Juozapo mama siūlo jam „neimti patyčių į širdį“. Kaip manote, ar įmanoma neimti patyčių į širdį? Kodėl taip arba kodėl ne? Ko reikia, kad patyčios ar žeminantis elgesys nežeistų?
- ✓ Sužinojusi apie Juozapo širdį Rugilė sako, kad jis yra ypatingas ir galėtų tapti žvaigžde. Ką jums reiškia būti ypatingu? Ar buvimas ypatingu yra dovana, ar našta? Ar yra „neypatingų“ žmonių? (Čia galima prisiminti įvadinį žaidimą ir tai, kad kiekvienas gali turėti tam tikrų bruožų, ypatumų, mažiau būdingų kitiems aplinkiniams žmonėms)

Iš Rugilės pozicijos

- ✓ Rugilė elgiasi draugiškai su Juozapu ir jį gina nuo Beno ir jo draugų. Kaip manote, kodėl Rugilė taip elgiasi? Kodėl „boso chebra“ siunta dėl to, kad Rugilė gina Juozapą?
- ✓ Tikriausiai ne vienas esate matę kokį nors žeminantį elgesį prieš kitą vaiką ar pastebėję patyčias iš kito. Ko reikia, kad tokiose situacijose išdrįstumė užstoti tą, kuris patiria patyčias?
- ✓ Patyčios, žeminantis elgesys gali pasitaikyti kiekvienoje klasėje ar vaikų grupėje. Kaip „išgyvendinti“ patyčias iš klasės? Ką kiekvienas vaikas gali padaryti, kad patyčių jų klasėje būtų mažiau?

Šią dalį galima apibendrinti aptariant kiekvieno vaiko vaidmenį patyčių situacijose (vaikas, kuris inicijuoja patyčias, vaikas, kuris patiria patyčias, vaikas, kuris stebi) ir akcentuoti, ką kiekvienas galėtų padaryti iš savo pozicijos.

Apie draugystę:

- ✓ Ar turėti draugų = būti populiariam? Kodėl taip arba kodėl ne? Ką suteikia draugystė, o ką populiarumas?
- ✓ Juozapas sako „mano drugeliams reikia šilumos, kad išsiskleistų“. Kaip šį posakį galima pritaikyti žmonėms?
- ✓ Juozapas su Rugile filmo pabaigoje sutaria būti „draugais per amžius“. Kas padeda kurti tvirtą draugystę?

DISKUSIJOS APIBENDRINIMAS

Diskusiją apibendrinančias mintis būtina pasakykite visai klasei.

- Kartais mums patinka skirtingi dalykai. Kartais gali nepatikti, koks kitas vaikas yra, kaip atrodo ar ką mėgsta. Neprivalome mėgti visų, bet ir visi kiti neprivalo būti tokie, kokie mums patinka.
- Būdami skirtingi, galime vienas kitą praturtinti – susidraugavę sužinoti naujų dalykų ar išgyventi naujų patirčių.
- Nesvarbu koks esi, kaip atrodai, niekas neturi teisės iš Tavęs tyčiotis!
- Nesvarbu, koks yra kitas, turi su visais elgtis pagarbiai. Negalima šaipytis, tyčiotis ar žeminti kito žmogaus, net jei jis tau nepatinka, nepritari jo elgesiui ar mintims. Juk ir tu gali kažkam nepatikti, bet vis tiek esi vertas pagarbos.
- Jeigu kilo noras pasityčioti, pagalvok, ką smagaus gali nuveikti neskaudindamas kitų.

- Jeigu patiri patyčias – pasikalbėk su tais, kuriais pasitiki. Išdrįsk kreiptis pagalbos į suaugusiuosius mokykloje ar namuose.
- Jeigu matai patyčias, pagalvok, kaip galėtum padėti, kad jos baigtųsi. Gal gali kažkam pranešti, padėti skriaudžiamam vaikui, o gal įkalbėti besityčiojantį liautis?
- Apginti nuo patyčių draugą – ištis drąsu. Tačiau svarbu to nedaryti agresyviai, muštynėmis ar kerštaujant.
- Patyčių būtų mažiau, jei jas stebintys vaikai neprisidėtų, nepalaikytų patyčių ir padėtų bei palaikytų tą vaiką, kuris patiria patyčias.
- Jei susidūrei su patyčiomis ar jas matai – svarbu apie tai kalbėti, kreiptis pagalbos į suaugusiuosius mokykloje ar namuose.

PABAIGOS UŽDUOTIS

Pabaigai tinka **visus vaikus apjungiantys žaidimai**. Pavyzdžiui, visų klasės vaikų rankų mazgo sumazgymas ir išmazgymas; pasitikėjimo žaidimas poromis ar mažomis grupelėmis, kuomet vienas vedlys praveda kitus per kliūtis (tylomis, nekalbant ir nesusikabinus rankomis, o tik padėjus vienam delną ant kito rankos – taip reikia daugiau atidumo, neskubėjimo).

Arba jei lieka laiko – užsiėmimą galima užbaigti piešimo užduotimi.

Piešinys tema „Draugystė augina sparnus“. Pakviesti vaikus nupiešti piešinį šia tema ir piešinius iškabinti klasėje. **Piešimo užduotis „Pažinkime vienas kitą“**. Kiekvienas mokinys gauna po A4 popieriaus lapą, parašo savo vardą ir nupiešia nedidelį piešinėlį / simbolį – kažką, kas susiję su juo (kas jam artima, svarbu, ką jis mėgsta). Tada visų lapai siunčiami ratu ir kiekvienas vaikas nupiešia ant gauto lapo kažką (mažą piešinėlį, simbolį), kas jam siejasi su tuo vaiku, kurio vardas yra užrašytas ant lapo. Piešimo užduotis baigiasi, kai visi vaikai nupiešia ant kiekvieno lapo ir vaikas atgauna savo lapą su savo vardu. Šią užduotį labai svarbu aptarti, kad vaikai galėtų ne tik pamatyti, ką kiti vaikai apie jį nupiešė, bet ir pasidalyti, kokių jausmų sukėlė gauti piešinėliai, kas jam pasirodė nauja ar netikėta.

